

Park De Hoge Veluwe zet bijzonder wapen in: Felipe en Mula verjagen de wolf

Twee muil dieren op de Hoge Veluwe lijken succesvol in de strijd tegen de wolf. Tot twee keer toe hebben de lastdieren de wolf verjaagd bij een kudde moeflons. Met deze 'Rico Verhoeven' van het dierenrijk denkt het park goud in handen te hebben.

Chris Ververs
Sophie de Groot
Hoenderloo

Met de oren naar voren en de borst vooruit loopt een muil dier parmantig op de wolf af. Het roofdier stapt nog een tijdje heen en weer langs het raster. Geschrokken van het spierballenvertoon druipet de toppredator van de Veluwe af. Tweemaal zien parkwachters met eigen ogen hoe de wolf op deze manier wordt verjaagd door de lastdieren. Natuurlijk, er staat een omheining met stroom rondom het gebied van 80 hectare, maar door het gebrek aan angst van de muil dieren kiest de wolf blijkbaar eieren voor zijn geld.

Zijn muil dieren zo agressief? „Ik heb geen flauw benul”, zegt Jakob Leidekker, hoofd bedrijfsvoering van het park. „Ze hebben gewoon een karakter. Rico Verhoeven is ook een aardige vent, maar voor een wedstrijd pompt hij zich op en dan staat er een heel andere man in de ring. Dat zit blijkbaar in het karakter. Dat hebben muil dieren ook.”

Makkelijke snack

En die karaktereigenschap lijkt zijn vruchten af te werpen. Zo telde de kudde kleine wilde schapen na de geboortegolf van twee jaar geleden 300 dieren, nu zijn dat er nog 42. De wolf zag in het dier een makkelijke, dagelijkse snack en sloeg genade-loos toe. De Hoge Veluwe greep in en plaatste de dieren achter een omheining. Maar of dat genoeg was, betwijfelde de parkleiding. Reden genoeg om te zoeken naar extra maatregelen om de moeflon

Rico Verhoeven is ook aardig, maar voor een wedstrijd pompt hij zich op

– Jacob Leidekker

te beschermen. Leidekker: „We hebben veel internationale contacten: grootgrondbezitters, wetenschappelijke instituten en biologen. Navraag leerde dat muil dieren hard kunnen schoppen. Ook is ons verteld dat ze een wolf beetpakken met hun bek en dan hard heen en weer schudden.”

En zo kwamen de Spaanse muil dieren Felipe en Mula naar de Veluwe. Leidekker benadrukt dat niet alleen de muil dieren, maar mogelijk ook het elektrische hekwerk een rol speelt in het verjagen van de wolf. Het is ook de vraag of ze – als ze een keer een optater van het elektrisch raster hebben gehad – om die reden op afstand blijven. „Dat weten we niet.”

Gaat het muil dier nou echt de moeflon beschermen? „Het gebeurt vaker dat een potig lastdier wordt ingezet als bewaker van andere dieren”, zei Maurice la Haye van de Zoogdierenvereniging hier eerder over. Toch is dit niet altijd de oplossing. „Garantie tot de voordeur. Het lijkt soms te werken en soms niet.” Zoals bij elk systeem geldt: je kan 99 procent goed hebben opgetuigd, dan nog kan die ene zwakke plek het verschil maken.

Garantie tot de voordeur. Het lijkt soms te werken en soms niet

– Maurice la Haye

► **75.000 euro voor projecten die Gelderlanders (meer) laten bewegen, om inwoners vitaler te maken en de zorg te ontlasten**

‘2500 stappen helpt al tegen veel ziektes’

Een grote actie, inclusief gala en een prijs van 15.000 euro, moet helpen om inwoners van Gelderland te laten bewegen. Rosa Holtslag van de Gelderse Sport Federatie (GSF) is duidelijk: „Bewegen is het medicijn tegen veel aandoeningen.”

Marco van Nek
Arnhem

GSF en de provincie Gelderland willen inactieve inwoners aan het bewegen krijgen. Er is 75.000 euro beschikbaar voor ideeën uit de sectoren zorg, sport en beweging die daarbij helpen. Als meer Gelderlanders bewegen, worden ze vitaler en wordt de zorg ontlast.

„We willen bewegen als medicijn optimaal inzetten”, zegt Rosa Holtslag, projectcoördinator Inclusie en Gezondheid van de GSF. Gemeenten hebben de opdracht om overgewicht en eenzaamheid te lijf te gaan, om valpreventie op te pakken. Bewegen is een middel dat op al dit soort programma's past. We hopen dat sport- en zorgorganisaties samenwerken. Mensen in het veld kunnen plannen handen en voeten geven. Wij ondersteunen dan met subsidies.”

De 75.000 euro zit in de pot van de Stimuleringsprijs Gelders Sportklimaat 2023. Die komt voort uit het Gelders Sportakkoord, waarin 'Gezond met sport en zorg' een aandachtspunt is. Initiatieven komen in aanmerking voor de Stimuleringsprijs als ze zorg en sport verbinden, als ze sport en bewegen inzetten als medicijn, en als ze de

Mensen worden getriggerd als er een beloning tegenover staat

– Rosa Holtslag, GSF

doorgeleiding van zorg naar sport en vice versa stimuleren. GSF noemt het een kans voor Gelderse gemeenten, professionals en organisaties voor een extra duw in de rug bij het realiseren van plannen om inwoners aan het bewegen te krijgen.

Volgens Holtslag is het helemaal niet zo moeilijk om met bewegen

aan de norm te voldoen die een aantoonbaar positief effect op de gezondheid heeft. „Vanaf 2500 stappen per dag verkleint de kans op hart- en vaatziekten en verschillende soorten van kanker al. Alles wat je meer doet, is mooi meegenomen. Er zijn genoeg mensen die dit zelf al weten en die volop aan het sporten zijn. Wij hopen op projec-

Rita gaat voor zo'n parcours niet achter de geraniums vandaan

– Rosa Holtslag

ten die kwetsbare groepen die helemaal niet bewegen kunnen activeren en zo de gezondheidsverschillen verkleinen.”

De aansprekende ideeën worden tijdens een gala in het voorjaar van 2024 voorgelegd aan een vierkoppige vakjury en een publieksjury. De finalisten moeten hun plan dan pitchen. Wie de jury in het hart

◀ **Rosa Holtslag van de Gelderse Sport Federatie is bezig met een campagne om inwoners in beweging te krijgen.** FOTO RAPHAËL DRENT

raakt, maakt kans op een bijdrage van maximaal 15.000 euro. Ook indieners van ideeën die het niet tot de finale hebben geschopt, worden uitgenodigd voor het gala. Zo kunnen die plannen door contacten te leggen op het netwerkfestival mis-schien toch slagen.

Sportmakelaar

Voor de Stimuleringsprijs mogen ook lopende projecten worden ingediend, die het verdienen breder te worden uitgerold. Holtslag noemt als voorbeeld de sportmakelaar bij ziekenhuis Rijnstate in Arnhem en het Radboudumc in Nijmegen. Die wijst patiënten die uit het ziekenhuis worden ontslagen de weg om bewegen te integreren in hun leefstijl. En hij kan hen verwijzen naar een passende sportclub.

„Daarnaast hebben wij als GSF zelf al de Fitcoins Challenge. Door stappen en trappen te tellen kunnen mensen punten sparen die in te wisselen zijn voor gezonde producten of een lidmaatschap van sportclub of -school. Ik dacht altijd dat het niet zo werkte, dat de motivatie om te sporten uit jezelf moest komen. Maar het blijkt dat mensen worden getriggerd als er een beloning tegenover staat. Nu kunnen veel van de deelnemers aan dat programma al niet meer zonder bewegen, ze zouden het niet meer willen missen.”

Toch is er volgens Holtslag nog een wereld te winnen. „Neem al die fitroutes in verschillende stadsparken. Daar zie ik hardlopers wel extra push-ups doen, maar Rita gaat voor zo'n parcours met oefeningen niet achter de geraniums vandaan naar het park. Dus hoe verleid je mensen die niet bekend zijn met sporten toch om in beweging te komen?”

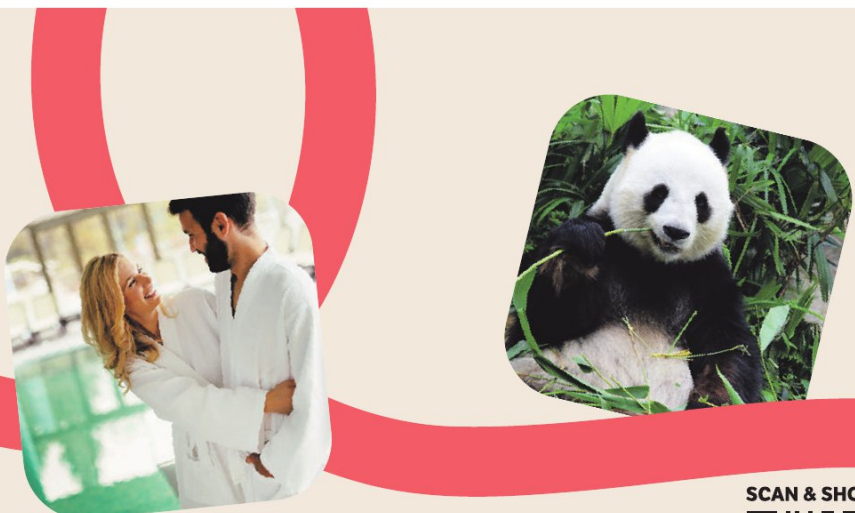
Projecten die voor de Stimuleringsprijs worden ingediend, kunnen er ook op gericht zijn een om-slag in de zorg te bewerkstelligen. „De zorg is gericht op het behandelen en genezen van ziekte. Dat is ook waar de zorgverzekeraar voor betaalt. De zorgsector en de zorgverzekeraars denken nog nauwelijks preventief. Ze zouden zich veel meer op het verbeteren en behouden van gezondheid moeten richten. En daar speelt bewegen een belangrijke rol in.” Het aanbod van zorg en sport sluiten vaak niet op elkaar en niet op de vraag aan. „Het zou mooi zijn als ze samen een aanbod ontwikkelen.”

De projectcoördinator komt zelf ook uit de zorg. „Ik was fysiotherapeut en alles in de praktijk werd vergoed door de zorgverzekeraar. Nu werk ik in de sport en zie ik dat mensen alles zelf moeten betalen. Er is een kentering nodig om mensen met een achterstand ook aan het bewegen te krijgen. Wanneer je in armoede leeft, draait het om brood op de plank. Dan staat de gang naar een sportclub of -school ver van je af. De Stimuleringsprijs kan sport-, welzijns- en zorgorganisaties helpen aansluitende programma's voor deze groep aan te gaan bieden.”

Geen operatie nodig
Holtslag zegt dat 30 procent van de mensen wel wil sporten, maar dat het uit eigen beweging niet lukt. „Die mensen hebben van huis uit het bewegen in je leven opnemen niet meegekregen. Daarnaast is er een groep die zich er helemaal niet van bewust is dat bewegen gezond is. Die moet je duidelijk maken dat bewegen kan voorkomen dat ze afhankelijk worden van pillen of een operatie moeten ondergaan.”

De van televisie bekende hoogleraar neuropsychologie en bewegingswetenschappen Erik Scherder is ambassadeur van de Stimuleringsprijs. Hij gaat tijdens het gala in op het belang van bewegen voor onder andere de hersenen. Projectplannen voor de Stimuleringsprijs kunnen tot 31 december digitaal worden aangeleverd via info@gelderssportakkoord.nl.

**Ga eropuit
en maak samen
de mooiste herinneringen**

Leukstetickets.nl

EDE

Man (23) opgepakt na vechtpartij

De politie heeft in de nacht van zaterdag op zondag een 23-jarige man uit Ede opgepakt na een vechtpartij in zijn woonplaats. Hij zou rond kwart voor drie die nacht bij de Langenhorst in de wijk Veldhuizen een man gestoken hebben met een voorwerp, vertelden getuigen aan de politie. Het slachtoffer was toen niet meer aanwezig, maar zelf al op weg naar het ziekenhuis. Hij was lichtgewond. Agenten brachten de verdachte naar het politiebureau. Het slachtoffer besloot geen aangifte te doen, aldus een politiewoordvoerder.

GROESBEEK

Twee gewonden door slaan met glas

Een 38-jarige man uit Groesbeek en een 51-jarige man zonder bekende woonplaats raakten gewond bij een vechtpartij in het centrum van Groesbeek, in de nacht van zaterdag op zondag. Volgens de politie liepen ze snijwonden op door het slaan met glas. Het incident gebeurde rond kwart voor één en leverde veel bekijks op. Op het naburige marktterrein was muziek-evenement Chapeau voor Groesbeek. De politie spreekt van een groep kennissen die de hele avond met elkaar hadden gedronken. Volgens een woordvoerder is er nog niemand aangehouden.

HERWIJNEN

■ **Bij een ongeval in Herwijnen zijn in de nacht van zaterdag op zondag twee mannen (19 en 23) en een vrouw (24) gewond geraakt. Hun auto sloeg meerdere keren over de kop en belandde in het weiland. De oorzaak is nog onbekend.** FOTO MEESTERMULTIMEDIA

KESTEREN

Man valt van fiets, traumaheli in tuin

Een man is zaterdagochtend met spoed naar het ziekenhuis gebracht nadat hij van zijn fiets viel in Kesteren. Rond half twaalf kwam er bij de hulpdiensten een melding binnen dat er iets gebeurd was aan de Broekdijk in Kesteren. Een man was op zijn fiets onwel geworden. Hij kwam daarna ten val. Naast de ambulance en brandweer kwam ook de traumahelikopter naar Kesteren. Deze landing trok veel bekijks in de wijk. Het slachtoffer is met spoed naar het ziekenhuis gebracht.